

НАСТАВНИ
ВИСТАВНИ
СРБИЈЕ
БЕОГРАД

www.nb.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 20.

16. (3.) маја 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Други ратни зајам.

По 63-ћем закону од године 1912. овлашћена је наша државна Влада: да подмири неопходно нужне ратне потребе путем зајма и величину тога зајма одредиће после наше законодавство. По томе овлашћењу расписала је Влада други ратни зајам и то у облику 6% државне, од порезе слободне, ужитнице — ренте. Колики ће бити тај зајам, то ће исказати одзив народа на објављени позив Владе, којим нас позивље на уписивање те каматне ренте.

Зајам овај може се уписати од 12. до 26. Маја 1915. по новом календару а уписе примају: све државне благајнице у земљама угарске круне: кр. поштанске штедионице и све краљ. поште као посреднице поштанске штедионице; аустро-угарска банка и

све њезине филијале; земаљски средњњи вересијски савез, а осим тога све велике банке у нашој држави.

Уписане обвезнице гласиће на приказатеља а у износима од 50, 100, 1000, 5000 и 10.000 круна и носе камату од 6% од 1. маја 1915. а камата се исплаћује годишње сваког 1. маја и 1. новембра у полугодишњим доспелим оброцима. Према томе прва камата исплаћиваће се 1. нов. 1915.

Власник обвезнице од 6%, који ову своју обвезницу при упису обвезе, винкулише, а ту обвезу за 5 1/2 не разреши, добија право, да у последњој четврти овога 5 1/2-годишњега времена, најдуже 1. нов. 1920. године, може износ обвезнице отказати, да му се ова од дана тога у номиналној вредности исплати а државни ерар дужан је ове отказане обвезнице да исплати у номиналној вредности —

г. ј. се онолико на колико оне гласе — најдуже 1. нов. 1921. године. Винкулсати, обвезати се, могу само 6 % обвезнице веће од 1000 круна. Камате и пуна вредност отказаних обвезница исплаћују се без икаквога одбитка постојеће или будуће порезе и пристојбе. Обвезнице имају уза се каматне одреске, купоне, који гласе на 10 година а исплаћују их у дане доспелости сва она државна места, која мало више изнесемо а примају их на исплату и све велике банке у нашој држави.

Новчани заводи који примају новац на уложне књижице, ако је у њих уложен новац пре 1. августа 1914. било на уложну књижицу или на текући рачун, дужне су да дозволе улагачима да могу 25 % од њиховога уложенога новца употребити за упис овога другог ратнога зајма, али ће тај упис спровести новчани завод у којег је новац уложен.

Имаде две врсте обвезница ових државних ренти. Једне су 6 % постотне, друге су 5 1/2 % постотне. Винкулсати се могу само обвезнице од 6 % на пет година а обвезнице од 5 1/2 % не могу се отказати, те се исплаћују у пуној вредности истом 1. јуна 1925. године. Ове обезбеђују власнику високу камату за 10 година.

По гласу позива уплаћује се код 6 % обвезница одмах при упису за 100 круна само 97.50 круна, а ако се уплаћује у четири равна obroка: 8., 18. и 28. јуна и 8. јула свакад четвртина уписане своте, онда се плаћа за 100 круна 98 круна. Код 5 1/2 %

обвезница плаћа се одмах при упису за сваких 100 круна 90.80 круна, а при плаћању у четири obroка у горње дане 91.20 круна. Текућа камата урачуната је у овај курс.

Обе врсте обвезница могу се у сваког већег новчаног завода заложити уз законити каматњак — а Аустро-Угарска Банка даје на њих 75 % предујма, уз камату о дану залагања — и то до дана 8. јула 1916. г.

Ето то је главно што наши читаоци ваља да знају о томе другоме ратном зајму. Па сад одрешите своје кесе сви ви који имате готових новца, а ми који их немамо, завидећемо вам што сте боље газде од нас — те сте могли да притечете у помоћ својој држави, својој милој отаџбини. Ко ипак, ко капом — па ће се опет напунити државне касе, из којих се издржава наша јуначка војска на разним ратиштима.

Уписујте дакле браћо и господо и овај други ратни зајам са онолико колико ко може, а ко може боље — широко му поље; тај свој новац зајмом овим и сигурно и баш добро укаматити.

Састанци за нашу потпорну благајницу.

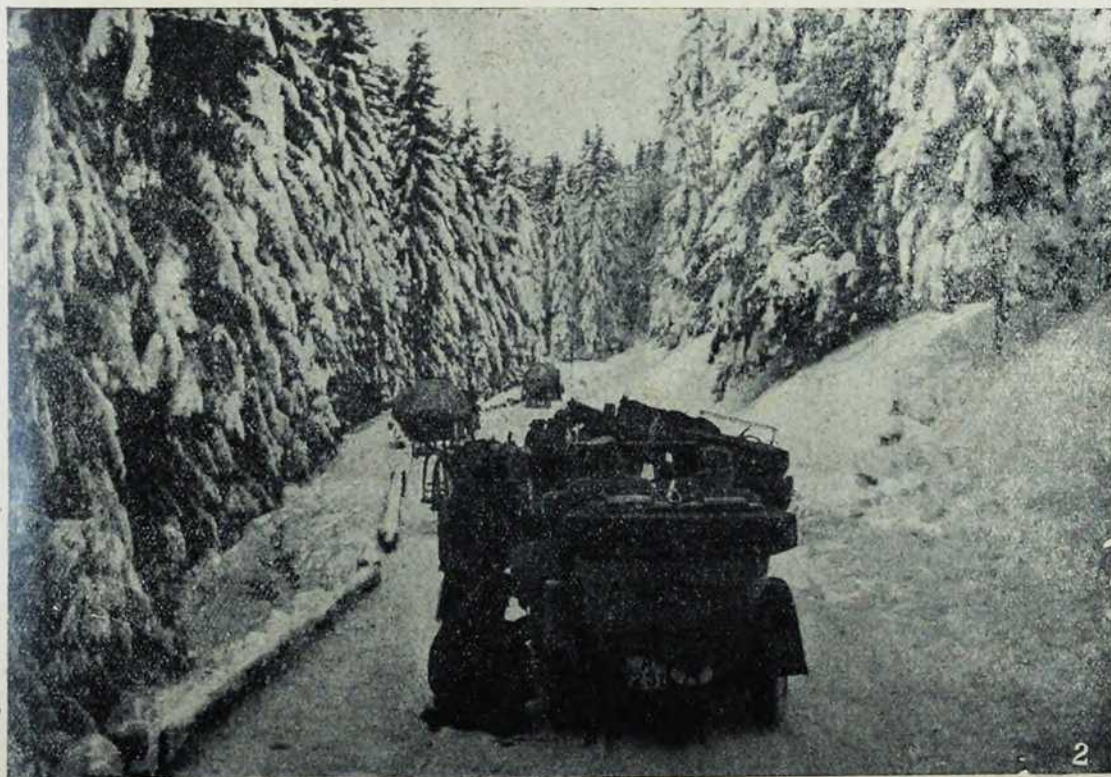
Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Руска коса.

На орјашкоме ратишту, тамо на фронту, ево већ десети месец бојак бију милиони наших војника. Све нове и нове чете журе се са жељезничким возовима на ратишта, да тамо подуне проређене редове, да одмену

или је важнији труд и спрема у нашем привредном раду? На ово питање је одговор у истину тежак! Па ипак мислимо да се на ово питање може одговорити само овако: јуначки прегор и снага без напрегнута рада на дому нашем не може зајемчити успеха на победе.

Са буковинскога ратишта: Заповедник прегледа буковинске кланце.

уморне борце. Грдна количина хране и муниције иде за војскама, да им буду тамо по расположењу, где буде највише затребало.

А што је на ратиштима љућа јуначка борба, то је овде на дому живљи и вреднији наш рад но што је то био у мирно доба. Шта ли је важније: да ли је важнија потребна снага и довољна опрема на бојишту

Из дана у дан читамо са радосним срцем: како се наши синови и браћа јуначки држе на бојишту. Нема им приговора.

О пољопривредном раду нашем изразио се адмирал наше морнарице, надвојвода Карло Стеван, кад је оно прошле недеље био код нас да походи свога сина, ево овим речима:

— Као газда човек тврдим, да сам

се сам својим очима уверио, да је становништво пољске радове свуда лепо обавило и као што сви знаци показују — изглед је да ћемо имати добру жетву. То је и желети, јер Угарска је житница из које црпи цела монархија!

Хвала Богу, можемо се добру на-

ће успешно решити ваљано обављени пољопривредни рад. Из извештаја којег читамо сваки дан, види се јавно, да цео склоп наше државе настојава, да се државници наши непрекидно брину, да буде довољно радних снага, да буде довољно сваковрсних ратила с којима ћемо земљу

Заробљени козаци.

дати, али у овоме добру не треба да се понесемо. Наш је земљораднички рад истом добро отпочео, али он још није завршен. Ми ваља из дана у дан о њему да се бринемо, да настојавамо да је увек свако на своме месту. На нашим њивама ће се решити, да ли ћемо моћи војску нашу непрекидно добро хранити. То није више тајна, јер се зна свуда: бојеве

своју сбрадити не би ли она, уређена и засејана, допринела свој удео нашем успешном ратовању. Ако победимо а победити морамо, не ће то бити заслуга само топова мужара, пушака машиница, лаких крилатица и бродова подморница. У победи тој имаће ту удела и стећи ће признања и наши прости зевљорадници, надничари, мобаши, старци, жене, девојке

и дечаџи са својим вредним рукама — а у рукама тима, место убојнога оружја, брусом и гладилицом побрушена: жеталачка коса!

Највеће и најчувеније руске поvine што се зову «Новоје времја», писале су прошле недеље: да ее русијско министарство пољопривреде врло забринуло, што у Русији нема довољно жеталачких коса. До сада је Немачка увозила у Русију годишње пред жетву 6—7 милијона жеталачких коса јер њихове фабрике нису кадре израђивати их.

По овој маленој жетелачкој коси можемо судити како траљаво стоје послови у Русији.

Ено оних многих милијона руских војника, оне грдне силе руске! Шта им вреди све то, кад на дому им, у јужној Русији, овој највећој житници грдне руске царевине, не буде било идуће жетве довољно жетелачких коса. Узалуд Русији сво њезино убојно оружје, када јој скромна жеталачка коса — осујећава сву наду на успех. Без вредних ратарских руку и у њима згодних ратила — не може се побеђивати ни на бојишту.

У нас, милом Богу хвала, сваки ти је то на своме месту. Ко не може да стоји уза своју бразду за то што је, јадан, нема, — је ли да хита да помогне другима, који имају своје земље? Ето та малена вест: да у Русији нема довољано жетелачких коса, претеча је кобноме по њих гласу: да ће Руси у домаћој, пољопривредној борби, изгубити мегдан.

Ми ћемо победити! Победићемо својим неуморним радом, вредноћом

и издржљивошћу. Наш пољопривредни рат тече без потирања у највећем реду а о рату на фронту рекао је надвојвода Карло Стеван, да ћемо наскоро избацити Русе и са онога парчета угарске земље, које су притиснули.

Да није вредних жетелаца на дому, да није у рукама њиховим оштре жетелачке косе — не би нам пушке и топови на бојиштима могли извојевати победу.

Браћо ратари! Ој ви честити старци, миле жене и красне девојке, златна децо наша! Не дајте ни једноме жетелачкоме српу, ни једној косачкој коси, да зарђа! Навретајмо се као оно ждралови у ред; не дајмо да нам ни једно зрно оде у штету! Пожањимо сваку њиву онако вредно и лепо, као што је то Богу мило и људима угодно. Не дајмо се, не бојмо се! Радишу и сам Бог помаже, а ми са рада нисмо никад били постидни — па не ћемо са њега ни сада бити срамотни. Не дао Бог да то буде — јер са црна образа не би нам био ни бео хлебац сладак!

Награда за припрегу и припрежна колија. Министар унутарњих послова и министар дообрански наредили су, да се што пре исплате награде за припреге и припрежна колија, даље вредносна разлика изнајмљене стоке као и накнада за стоку која је угинула. Они власници којима то још није исплаћено у готовому новцу, нека ову исплату код своје првостепене управне власти пожуре — а то ће рећи на селима код опћ. поглаварства и фесолгабирова а у градовима, варошима, код градскога начелника.

Месната живина.

Најједноставнији предмет радњи са живином јесу јаја, јер ту нема другог посла, него само покушати јаја па их продати. Но куд и камо је уносније, удесити, да квочка излеже пилиће или да се излегу стројем па да се продаду као месо, јер тиме се онда исплати и храна и труд. Сваки крај има свој засебан укус. У Аустрији и у Јужној Немачкој воли свет пржене пилиће, те купује пилиће у свако доба године по скупе новце. За пржење је најбоље пиле од својих седам до осам недеља, које је најбоље онда, ако је гојено бар недељу дана, пре но што се закоље. Пиле за пржење најзгодније се живо носи у промет, али се и заклано може шиљати у варош, јер га радо куцују и добро плаћају. Нарочито сад.

Потрошњу пилића за пржење могле би наше газде искористити с једне стране уметним излеживањем, с друге стране зимским одгајивањем пилића. Излеживање стројем данас је већ веома распрострањено а има ту велику предност, да се може излећи ма кад да се дакле на пијацу могу изнети пилићи за пржење и онда, кад немамо квочке.

Зимско одгајивање пилића даје многим и многим породицама насушни хлеб а и прилике, да стеку

комадић земље. У нас се уопште мисли, да је пилиће вредно одгајивати само у пролеће и лети, но у Немачкој су, нарочито по неким крајевима, одавна већ дошли на то, да се зимским одгајивањем пилића може зарадити силан новац. Ондашњи становници под јесен наново удесе да се излегу пилићи, које онда пет до шест недеља гоје јаком храном, па их дневно хиљадама шаљу у околна места, где их кољу, опаре и очишћене оданде шаљу по целом свету. И у нас би ваљало завести тај начин, те би се пилићи за пржење и у нашој отаџбини и у иноземству крајено могли продават.

И пилићи за печење исто су тако веома тражен артикл и врло се добро плаћају, кад су од дванаест недеља и добро угојени.

Копунови и кокошке за печење најбољи су од шест до осам месеци. Код њих је при одгајивању главна сврха то, да буду што крупнији и да имају што више меса.

Из Угарске се досад силни пилићи односили у Штајерску, па су онда оданде шиљани у иноземство. Највећи део штајерских копунова управо су мађарски копунови.

Трговина радо гледа у промету и кокошке за чорбу. Газда ће најбоље урадити, ако своје квочке пребере и опорави још пре но што се почну лињати, јер чим наиђе лињање, одмах се стану губити а осим тога, што их за време лињања добро ваља хранити, још и опорави захтева више хране.

У та три облика долази живина у

Слика ЛМ-Р

Са буковинскога ратишта : Окрепливање рањеника у Кирлибаби.

промет. Но није довољно држати ма какву врсту живине и гојити онако на дохват, него ваља узети у обзир и укусе оног света, којем смо ради да продамо.

Дан-данас је то већ лакше, јер свако зна, да је живина с белим месом најкуснија. Црна живина има додуше белу и кожу и маст, али њу не воле домаћице због тога, што по њој остану црни трагови од перја. Мађарска живина, која је оплемењена најпризнатијим страним врстама, веома је тражена по свим пијацама.

На ораницу ваља сејати и зелен и вариво.

Не само с тога, што носи велик приход, него и с тога, што ће са великом потрошњом хлеба по свој прилици доћи до тога, да ће много требати зелени и варива а само по баштама посејана зелен не ће зар моћи удовољити опћој потреби, ваља и на ораницу да сејемо зелен и варива.

Кртола (кромпир) и лубенице и диње и досад су највише родиле на ораницу. У Мако-у сеју лукац за велику продају, у Кишкерешу краставце, у Кечкемету салату, у Ујвидеку (Новом Саду) пасуљ, у Ердељу и у Горњој Угарској сочиво обично на ораницу

и то са доста лепим материјалним успехом.

Осим споменутих варива може се у редовни оранички промет примити сваковремено вариво, купус па и зелен за чорбу.

Не треба да се бојимо, да ће нам остати на врату. Ни у обична времена не можемо да смогнемо сву потражњу а потреба, која ће настати назорце после рата, још ће повећати потражњу,

Обичај је, да се међу редове кукуруза сеје пасуљ, грашак, бундева за шићу и за пециво, а међу кртолу сеје се пасуљ. Томе би додуше могло бити приговора, јер с једне лисце не би ваљало дерати две коже, али у данашњим приликама, кад је животно питање, да се сваки педаљ земље ваљано искористи те да роди што више, ваља то опростити па чак и одобрити. Па онда није то можда тако ни опасно, као што се каже. Ако је земља добро обрађена, ако је, колико треба, нађубрена, не може бити ни говора о томе, да се исишава. Једина је штета само то, што, сејући међу редове, не можемо употребити рејаву мотику.

Није зар потребно спомињати, да међу редове ваља сејати само такве врсте, које не сметају развоју главног растиња; не сме се дакле сејати тачкаш пасуљ и грашак, него само чучавац. Кад бундева и тиква почне пуштати врежу, онда ту врежу ваља управити дуж редова, да не смета окопавању главног растиња.

Са севернога ратишта: Рањеници на жељезничкој станици.

Како би се могло наше воћарство унапредити? *

Написао: Стјепан Којдл — Пожега.

(Наставак.)

Уз ђубрење морају се — како сам чешће навео — младе воћке три до четири године после садње редовно обрезивати, с разлога, да се узгоји ваљана и јака крошња (круна) са dostatном количином плодних гранчица. Пошто је крошња прописно узгојена, престаје редовни рез, али се од сада мора према потреби крошња проређивати, да се узмогне надаље ваљано развијати, а плод потпуно дозрети и развити се.

У славонским шљивицима може се опасити, како су поједина етабла и круне превисоке, због чега се плод не само не може ваљано развити и дозрети, већ се не може без опасности по живот ни обрати! Не само то. Овакове превисоке воћке са две до три гране у круни не могу ни рађати dostatном количином плодова, јер мањкају за то гране и плодне гранчице. На ваљан узгој стабла и лепе, широке круне са много плодних гранчица мора се особито пазити, желимо ли, да и с ове стране имамо од воћарства праве користи.

* Извод из истоимените књижице поштованог писца, са његовом дозволом.

Ур.

У Америци гаје воће на ниским воћкама, због чега се могу воћке особито помно неговати, а плод се услед веће топлине (ближе је земљи!) боље развије те постаје слађи и лепши. Препоручује се стога, да се стабло узгоји према потреби на 120 до 160 цм. висине, јер ће се на тај начин моћи најбоље узгојити ваљана крошња, на којој ће се плод ваљано развити и потпуно дозрети.

Правовременом обирању воћа (не прекасно, нити прерано), врстању, спремању и једноличном паковању (свако воће и сваки крај има свој начин паковања) има се посветити особита пажња и важност, јер ево шта вели уважени стручњак И. Лешник, земаљски надзорник за воћарство у Корнајбургу, крај Беча:

«Рентабилитет воћарства стоји у ваљаном врстању (сортирању) и добром паковању.»

Употреби воћа има се посветити највећа пажња, јер се услед сушења, прављења воћног вина и других начина употребе, може спремати воће услед елементарних непогода и других узрока не роди.

Треба такођер настојати, да се и свеже воће ваљано спрема, да би се могло течајем целе зиме, пролећа и лета у што већој количини трошити. Воће се спрема у за то удешене просторије, подруме, коморе итд. — У Америци се много свежег воћа конзервира помоћу хлађења, о чему се говорило и на првом међународном конгресу за индустрију хлађења, (Kälteindustriekongress) у Паризу.

(Наставиће се.)

www.nlb.rs

НЛБ РДНБ

БИБЛИОТЕКА

Са севернога ратишта: Припео трен.

Огледало светскога рата.

Догађаји иду брзо један за другим — једна победа наша следи другу нашу победу. Наша војска, удружена са немачком војском, изгонила је Русе из Угарске. Нема ни једнога Руса више у нашој земљи — осим заробљеника, а њих је из дана у дан све то више. Исто се тако множи сваким сахатом наш ратни плен: топови, машинске пушке и свако друго убојно оружје. Жељезнички возови се загушише довозећи нам руске заробљене војнике, а међу њима и једнога генерала са свитом му.

Узалуд су Руси жртвовали своје војнике на буљуке не би ли се дочепали нашега низоземскога Канаана. С крвавим главама беже безобзирце где год се дочепају одушке а наши и немачки војници гоне их назорце и тлаче их немилеце, те су сва бојишта посута са лешинама руских војника.

Ове наше мајске победе врло су значајне. Наша мила отаџбина ослободила се дивљих руских чета, довучених амо чак из далеких крајева Азије. Наши суграђани могу се безбрижно вратити на своја огњишта а и домовинске власти могу опет мирно почети свој управни и судски посао.

И до сада смо се уздали у своју коначну победу а сада се још већма

уздамо у њу. Врховно заповедништво наше војске извештава у напред где ће и када ће уништити Русе, када ће их разоружати. Оно није обичај да се оваке ствари казују у напред, али је наше врховно заповедништво сигурно да ће успети. Угарска не ће пасти Русима шака и скорим ћемо их изагнати и из Галиције.

Ми се можемо овоме тим пре надати, што је Немачка већ заузела онај најплоднији крај Русије, који се граничи са Пруском, па ако Руси не напусте Галицију, страдаће још већма; јер је пало већ и њихово важно морско пристаниште Либау, а тиме је отворен пут Немцима у срце Русији.

На западном ратишту Немци су потопили један велики морски брод на којем су путовали грађани. Немци су унапред опоменули путнике да се не укрцају у тај брод, који је још у доба мира чинио војсци услуге а и сада је возио осим путника још и ратнога прибора. Енглези — господари брода — подјемчили су и за сигурност тога брода и подруживали су се са овом немачком опоменом. Немци нису се шалили; потопили су тај грдно велики брод са торпедима своје подморнице и 1504 људи се утопило у мору. Међу путницима није било никога из Угарске.

Сада Енглези и наши непријатељи називају уништење овога брода дивљачким чином. Ну ко знаде да су Немци рекли унапред да ће да униште овај брод; ко знаде да је брод унаточ опомену немачкој био крцат са убојном опремом, тај ће за све ово окривити само Енглезе.

Слављење надвојводе Јосифа. Поводом тим, што је Његова цар. и краљ. Високог надвојвода Јосиф навршио 25 година своје војничке службе, прослављено је ово на ратишту. Прослава је била дивна. Немачки убојни другови поднесоше слављенику почасни мач. На свечаноме обеду седео је уз надвојводу штапски наредник Вилхелмовог хусарског пука Јован Сае — који је са 12 хусара, пре предаје Пшемисла, продрео 90 километра иза руске убојне линије и пет пута борио се са руским предетражама, које је потукао. Надвојвода је при обеду славио овога јуначкога наредника и кад му је генерал Светозар Боровић стиснуо десницу, рекао је: «Поносим се са овим стиском руке!»

Машине за израду воћа. Министар пољопривреде, преузвишени г. барон Имре Гишањ даје опћинама, која се надају обилном роду воћа а хоће да се тиме користе још док је воће сирово, машине, да се три недеље дана бесплатно с њима послуже — ако опћина 30 дана унапред заиште ове машине на послугу.

Месо ће бити јефтиније. Влада хоће да помогне народу, те је докинула царину на увоз животних намирница — те ће појефтинити сва она месната роба што се увози у нашу државу.

Наредба за расплод коња. Ратно заповедништво је, поводом последовања министарства пољопривреде, уредило покретне припусне постаје у које је сместило 200 државних ждребаца, пастуха. Са овима се могу послужити оне газде, који имају кобила у местима где имаде војске. Имаде до 4000 за ратовање неспособних али за земљорадњу још способних коња. Међу овима имаде 2000 кобила подобних за приплод. Ове кобиле уступа Ратно Заповедништво јефтино онима, који их затраже путем свога великога жупана.

Читуља. У Будапешти је умрло прошле недеље у најлепшим годинама од сушице Стеван Хадић краљ. мерник државних пошта и телеграфа. Покојник је био некад узорит питомец Текелијиног Завода. — У Србији је умрло као заробљеник др. Гавра Барако, пучко-ушастки помоћни лечник, а услед пегавога тифуса, кога је допао у Ваљево, радећи тамо као лечник војене болнице. Покојник је био у нас опћински лечник у Каћу.

Заробљени Текелијанци. Од бивших Текелијиних питомаца, који служе у војсци, допали су рускога роштва: др. Милан Вакањац, адвокат у Мохачу; Васа Могић, свршени мединар из Новог Сада и Милан Мирковић, мединар четврте године из Каменице.

Позив пучких устана. Смишља се, да се 42—50-годишњи уновачени пучки устани по новоме закону позову на местну стражарску службу по свој прилици крајем месеца августа или у почетку месеца септембра, пошто се посвршују најважнији пољски радови. — Као пучке усташе биће уновачени и министри др. Бела Јанковић и др. Јован Телески, а од државних тајника Јосиф Бартоки из министарства пољопривреде из којег већ служи у војсци државни тајник барон Јосиф Кази.

Заробљеници као земљорадници. Који мањи газда жели да добије заробљенике за своју замљорадњу, нека се пријави своме Опћинском Поглаварству за упуту.

Не може се путовати у иностранство. Министар унутрашњих послова забранио је властима да издају путне листове (пасоше) у иностранство да би се тиме могли обавити што успешније сви пољски и жетелачки радови.

Званична продаја зеља. У вароши Великом Варачу приредио је магистрат званичну продају зеља, те становници отуда купе сваки по једну килу пасуља, грашка, сочива и каше јефтинијом ценом.

Робови као баштовани. Министар правосуђа, преузвишени г. др. Евгеније Балог, наредио је да се робови из судских казнионица употребе, где год је то могуће, за баштованске радове, те ће и тиме појефтинити поврће и зелен.

Како се путовало некад, а како се путује данас.

Од села једног до другог некада је пут био толико дуг и времена је требало тако много, да се ретко ко могао наћанити, да иде до другог села. А како је и могло бити друкчије, кад није било путева, него се морао ломити човек, било на коњу или на колима, преко јаруга, бусења и шипрајца. Ни главни друмови нису били, какви су данас. На већу даљину обично се путовало на поштанским колима. За дванаест сахата прелазило се највише педесет километара. А данас за краће време, само за једну ноћ, пројуре ватрена кола брзога воза више од осам стотина километара. И то у томе возу имате све, што хоћете, као да сте код куће: и кревет, и јела, и салон, и кафану, и све друго. Шта мислиш, колика је то разлика у путовању од некад, и како је сад?!

Што се тиче путовања, није то само разлика између некад и сад у времену и преваћеном путу и у удобности, него и у цени. Колико данас пређемо нута за дванаест круна, нашим деловима требало је да потроше близу сто круна.

И на води путује се много брже. Пре педесет година прелазило се на једрењачи на двеста километара на дан, а данас пређе се за исто време на пет стотина километара.

А већ данас нисмо задовољни ни железницом, него се возимо на аутомобилу, јер можемо на њему да ударимо и добрим колским путем. Није нам више довољна ни најбржа лађа, ни још бржа ватрена кола, ни аутомобил, јер на једним можемо само водом путовати, а на другим само по суву. Сад је човек пронашао као птица да лети, те тако да прелеће преко свију препона и сметња.

Као нама, који путујемо на ватреним колима, што је чудновато и необично некадашње путовање, тако ће и нашим потом-

цима бити чудновато, како ми сад путујемо. Као птице прелетаће они брзо с једног краја света на други.

Ала је пре било тешко путовати на оним несрећним колима по оном неутрвеном путу! Човека је глава морала заболети од оне шкрипе точкова, лупкарања срчанице, јечања лотри и шарагла, и већ каквих није било ту гласова. Па још какве су муке биле, кад се на сред пута што поломи, а до села још је ваљало дуго путовати. Нису онда ни села била овако учесто, као данас што су.

Лако је данас путовати и јефтиније је данас путовати, па зато свет толико и путује. Да узмемо само неке примере. Многи свет лети путује у Швајцарску. Од тога света имају Швајцарци годишње на двеста милијона круна прихода. У град Минхен у Баварској годишње дође на шест стотина хиљада путника. Сви они морају платити ту преноћиште, морају јести, а редак је који, да не ће што и купити. Може се мислити, шта новца ти сви путници оставе у Минхену! Нашло се, да је по Немачкој лањске године само за време Духова од путника пало на касама по жељезницама и лађама, по гостионицама и хотелима, више од двеста милијона круна.

Из Америке многи свет долази овамо к нама у Европу, да се прође и разоноди. Нашло се, да ти Американци годишње оставе овде у Европи више од седам стотина милијона круна. На шездесет хиљада Американаца долази годишње у Енглеску и ту оставе више од стодвадесет милијона круна. У Швајцарску долази годишње на двадесет хиљада Енглеза и остављају ту бар стодвадесет милијона круна.

А већ шта се света скупи годишње за време зиме у јужну Француску, не би човек веровао. На триста хиљада душа допутује у јужну Француску и оставе ту на триста милијона круна.

Према том великом броју путника све се мења. Како на коју страну нагрну путници, одмах се ту осети већи и живљи промет. Граде се велики хотели и одмах и сељаци у већој мери и брже продају све, што имају. У самој Немачкој уложено је у градњу хотела близу две хиљаде милијона круна, а то

су две милијарде. По тим хотелима само у Немачкој има на седамдесет хиљада послуге. И може се мислити, по тим хотелима шта повда пада! Већина на путу лако троши.

Ето тако је то у доба кад се на сахат жељезницом прелази и по сто километара. А то време мудри и паметни обрћу у своју корист. На све стране дижу се хотели, рестаурације и друге згоде за прихваћање путника и на томе послу богате се туђинци и по нашим крајевима. Докле се ми мешкољимо и устежемо и мудрујемо, други нам испред носа узима богату зараду. «Пр.»

Државни дугови.

Вашингтонска влада је обелоданила службу статистику дугова свих држава на свету по стању пре садашњег рата. Према тој статистици дугови свих држава износе 168 милијарди у немачким маркама.

Из тога низа вадино ове податке:

Француска дугује 25,100 милијона марака.

Русија дугује 18,200 милијона марака.

Енглеска дугује 13,900 милијона марака.

Италија дугује 10,800 милијона марака.

Шпањолека дугује 7,200 милијона марака.

Енглеска Индија дугује 5,000 милијона марака.

Јапан дугује 5,000 милијона марака.

Немачка дугује 4,700 милијона марака.

Аустро-Угарска дугује 4,200 милијона марака.

Савезне Државе дугују 4,100 милијона марака.

Укупни дугови немачких савезних држава наводе се са 14,900 милијона марака, но у том дугу је садржана и цена за коју је купљена изврсно организована жељезничка мрежа, која даје веома велики добитак и претеке.

Осим Јапана, нема више друге државе, која би била искључива власница свих прометних пруга на свом подручју.

У последње доба за подржављење жељезница се много учинило у нашој монархији.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Ullői-út 25. szám.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

О Г Л А С И.

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неоченивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.